

טור' קלוגר אלכס
173307

בן סופיה ושמעון

נולד ב- 27.10.1910

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- ט' אייר תש"ח 18.5.1948

בקרבת על מושרטת צמח.

קרליגר ארליך

בן שמעון וסופה, נולד ב-10.10.1910. בפרנספורט עז מילן שבגרמניה. בן חוץ נת ihm מאביו והתגורר בביבליות הצעיר בלבינזווים. כשיטים את בית-הספר עבר בכוח-מבחן לבROL. עם עלית הנאצים לשלטונו תל בו מס' ספר נושא. הגטרף לה-החולוקז' ויצא להכשרה ברומן גרמניה. עלה ארץ-ישראל ב-1934. גטרף לקיבוץ גשר ועבד בעבודות בניין בימי הקמת הקיבוץ בוללתה — אשדות-יעקב כיום — ובכבודות-חון בנהריים. במאורעות תרצ"ה עבד בסלילת הכביש לעירות-הכרמל. העלה ארצה את אמו וקדים חותם בן נאמן. במקש אשדות-יעקב עבר בכל עבודה. בשנים האחרונות — תחדורי האכל. היה צנוע ונחבא אל הכלים. צייט בשיחת ובשאלות. עם זאת היה ער לבזבוז הון והיתה לו דעה ברורה בכל ענין. לעיתים היה מפלי באירוע שוננה ובתשובה קולעת. איש הנגה ושמירה. לנעלת שלוש שנים עשה בשמירה ובනירות. בראשוני הנוטרים בכאורות תרצ"ג החילה באשדות-יעקב ואחריך ביחידת ניירות של גוטרי הגוט. במשמרין בתל-יוסוף. שירות במחלקה-יחס הראונה בעמק הירדן. בעל נשמעה. מלא פקוות במטירות ובודיקות. עם פרוץ מלחמת-השחרור שירת ביחידה פלאם. השתף בפערכות עמיר ועיזויזים. באפריל 1948 השתתף בהגנת קיבוץ גדר ובפערותה בלוביה. אחראייך גויס ליחידת הגוש שהתאגנה-ב-גדורי. נפל ליר משטרת צמה ב-18.5.1948, ביום הקרב הקשה על הרגניות, לאחר שהפוגעים הוכפו מכל עברה. ב-18.5.1948 נקבע בקבריה-האחים בוגניה וברו הועלה בחוברת "חלינו" של קיבוץ אשדות-יעקב.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורחב-פנימי. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותן הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומר מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשים חדשים ארכיכים בני עיר רבים ואף עליהם חדשאיםensi גח"ל וממח"ל. ראוי לציון, כי בימי תש"ח היו בחטיבה גולני בחורות רבות, אשר שירותו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פועלו בקשריות או חובשות קרוביות. כבר במלחמת העצמאות הייתה חטיבת גולני כור היתוך לילדיו הארץ ולבני העליות השונות. בסיקום המבוא שכחטב נחום גולן בספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמושורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחובנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגיליל היא שנתנה לחטיבת צביוונה וחותמה המיעודה, וממנה ספה את ערכיה, כי על כן הייתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שננקה בגושי התיישבות אלו. צינוו אותה תכונותיו של עובדי-אדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

הקרב בו השתתף אלכס

1. שקט ושלווה בעמק הירדן

מפוזן הקרבנות ועד חודש מרס 1948, לא הורגשה המלחמה במרחבי עמק הירדן. השחר הפצע כל יום על שדות שלוים. החמה הלכה והשוויפה את שדות הקמה כsheddot העמק. עובדים יצאו כל בוקר עם כלי עבודה על הכתף, ועבדו את אדמותיהם, הכל הלך במסלולו. פעוטים שיחקו בחצרות המשק, ואמהות הובילו את ילדיהם לדשא בעברבים. מי שכא מරחקים, ממוקמות סוערים שהאיש פשוטה בהם, לא האמין למראה עניין. הנה עולם אחר, שקט ושלילו. פינה נרחת בקצוות הארץ שאפשר לשואף בה את הרוח במלוא החזה. אבל בפנים הכל זה טער. אף אחד לא ידע מתי בס案 יגעש הכל. באיזה ניקר צחור יפלחו האויר שריקות וצפירות של כלי משחת, ויביאלו את הבמה באבוסה והtinyok בעריסטו. אמהות מודאגות הסתרו את דאגתו מתחת לארשת פניהן שופי המשש ושבעי העמל. אמהות אשר בניהן מפוזרים על כל פני הארץ, בכל חיות וכל פרץ, בפלמ"ח ובח"ש. רגלי בני עמק הירדן דרכו על כל נתיב עוקב דם, והשארו מאחוריהם אמהות גאות הדואגות.

בישובים הנקו קדחתניות לקרה ההתחזקות. אימונים, גיוסים וכייצורים. כל יום היה נדמה שהוא האחרון בסדרת הימים שלולים הפוקדים את עמק הירדן. כל יום לחכה האש את פאות העמק והחשש להחטשותה לא פג. כל מרחק ראות בעמק הירדן ידע שנייה ארך חולפים המה. לא יתרון שקט מוחלט עד הסוף במקום אסטרטגי כזה, שהיה דרך למשועות הפלשים לפנים הארץ במשך כל תקופות ההיסטוריה. בסביבות הירמון שמהה את גבולו הדروم מורייח של עמק הירדן, התחוללו הרבה קרבות שחתכו את גורל הארץ.

בימי קדם היו היהודים את אויביהם בסביבה זו, במהלך מלחמת דוד המלך בהזעוז בירוחם. וכמצוואה מפלת הדזעוז, כבש דוד את דמשק. גם במלחמות אחאב בכניהד שהחוללה בין פיק והירמון הניטו היהודים את חילות ארם. בשנת 636 הרכיעו הערבים את הביזנטים בסביבה זו, וקבעו את גורל הארץ באותה מערכת. הירמון ידועה בדברי ימי הערבים. הדרך הבאה מדמשק העוברת בפק וירדת לצמת, הינה דרך מסעות כובשים מפורסם. בה הלכו הארמים בידי קדם והמוסלמים בכובשם את ארץ-ישראל. גם הstories בימינו זומו את פלישתם דרך אותו אפיק פולשים ידוע.

2. צמח בידינו

יושבי בתיה הקפה של צמח הלכו ורבו, גברים ורים עם כפיפות לבנות. אלו היו אנשי כנופיות אשר הסתכלו בשחצנות לעבר המוכניות היהודית שעברו בככיש המוביל לדגניה. אנשי הכנופיות ישבו במרקח עשרות מטרים מתחנה המשטרה הבריטית, שומרת החוק והסדר, אך עיניהם לא ראו אלא את הנגה היהודי באם הוא נושא אקדה עלוב בונרט'יקו. לפעמים נרו כדורים בזודים מכבוצת הבתים על יד מסילת הרכול לעבר המוכניות היהודית. ופעולות עונשין התנהלה נגדם בחודש פברואר 1948. באחת התקירות נפצע בצווארו, יצחק ברושי, מפקד גדור 12. בפסח תש"ח הפסיקה התחכורה היהודית את נסיעותיה בככיש צמח והופנתה בדרך בית ורע לעבר דגניה 'ב' ודגניה 'ב'. אנשי הכנופיות בצתה לא ישבו בטל. הם היו פעילים בלילה בגניות משדות המשקים, וביחד בננות משער הגולן ומסדה. הם חיכו ליום בו תמסר לידים תחנת המשטרה החולשת על הכביש ואשר ממנה יוכל לנתק את עמק הירדן.

בערב يوم 27 באפריל 1948 יצאו שני מוכניות עמוסות חפצים וכליים מתחנה המשטרה של צמח. אלו היו שתי מוכניות של המשטרה הבריטית שהוזרו ויצאו בהפתעה ולא כל הוועזה מוקדמת. כשותי המוכניות היו בחוץ, העربים כבר ישבו בפנים המשטרה. הסכם ג'נטלטני כוה היה קיים בין האנגלים והערבים לגבי כל תחנת המשטרה בארץ. החזפה הגיעה לשיאה עת עשו זאת גם במקומם, שכמעט כולו מאוכלס יהודים. תחנת המשטרה ישבה על הכביש בין צמח ודגניה 'א' והיתה לה שליטה מלאה על צומת הדריכים צמח - דגניה - אשdot יעקב. היה והשתה מסביבה היה מישורי למגררי, היא שלטה שליטה טקטית על כל הסביבה. המשטרה הייתה נקודת מתחם דו עלייה שני הצדדים וככל אחד שאך להשתלט עליה.

מפקד הפלוגה עמד ליד מחלבת דגניה כאשר עברו על ידו שתי המוכניות. פנים צחקות ניבטו מוחוכן וכבדיהם נופפו לו והראו לכיוון המשטרה. כאילם הם אמרו: הנה אנחנו יוצאים, לכו לקחת את המשטרה. אבל הם ידעו היטב שבعد זה אנו נשלם בדים. הם רוצחים להקיז את דמיינו עד כמה שאפשר, ולהחלישנו לקראת הי'ס' במאי. האפליה לגבינו ושיתוף הפעולה עם העربים מצד השלטונות הבריטיים היו מגוחכים ואף חזפניים. כמו שקרה בעת הגיסון לכבות את צמח על ידינו בערב פסח 1948, עת הגנו על צמח חילימ' בריטיים ולא ערבים.

הטנדר של מפקד הפלוגה דהר בדרך עמק הירדן ואסף את הלוחמים מהמשקים. יש להזכיר ולהזכיר את העربים מהמשטרה, אחרת, תהיה לעربים שליטה טובה על מבואות העמק ויתרונו טקטית עבר פלישת צבאות ער. עם חושך הוצבה מרגמה 81 מ"מ על יד האקדודוקט של דגניה 'ב' על מנת לחסום באש את דרכי הגישה אל המשטרה, כוח שני התקדם לעבר המשטרה במלטה לכובשה. מהמשטרה השיבו אש חזקה. בחיפוי המקלע שלנו הצלicho שני בחורים להתקדם ולהניח חומר נפץ בקיר המערבי. אחרי שהדליך את הפתיל קיבלו צורר מקלע האויב ומצאו את מותם במקום. האחד בן דגניה 'ב' והשני חבר ההכשרה באשdot יעקב. נפרץ פתח בקיר ודרכו חדרו הכוחות היהודיים פנים. עם קול הפיצוץ ברחו העربים על נפשם והשתתקה כל התנגדות' מצדם. המרגמה המשיכה בהפצתה, וכיסתה באש את כל החלק המערבי של צמח. בשעה 11 בלילה נשמעה התופצנות חזקה מאוד, משעריהם שאחלה הפצצות פגעה במחסן התחמושת של העربים.

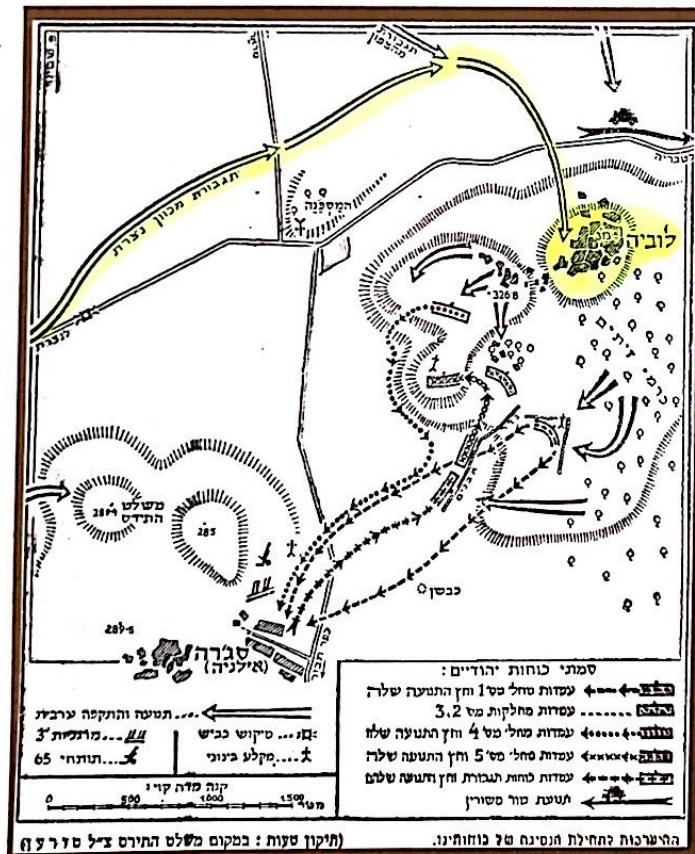
עם בוקר מצאנו את צמח ריקה מאדם. בתים על רהיטיהם ותוניות מלאות סחרה נזובו. מקצה הכפר ועד קצהו לא נראית נפש היה חזק מכלבים ותרנגולות. תעלות קשר בחוץ העיירה נזובו לפני שהשתמשו בהן

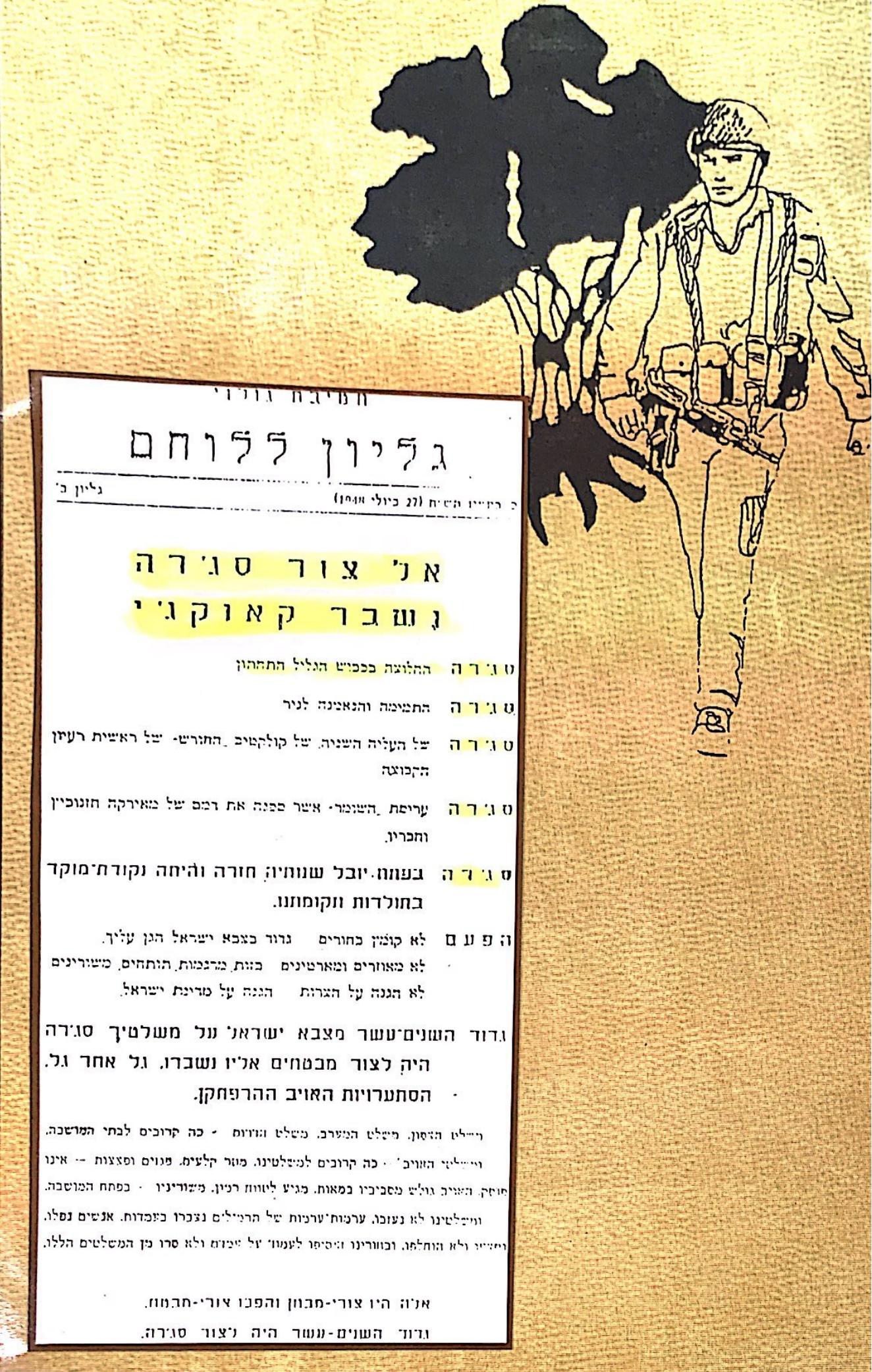
הקרב בו השתתף אלכס

ההתקפה על לוביה

הכפר הערבי לוביה שוכן ממערב לאטלבות הכבישים נזרת-טבריה ועמללה-פַּרְאָדִיה. יcols אנו לראות כפר זה כאחת מנקודות-המאחו העיקריות של האויב בגליל המזרחייה-התחתון, אשר שימושה טרייז מכיוון צפון-מזרחה לעבר משולש השטה העברי, אשר את צלעותיו היה הכבישים עפולה-כפר-עכו-טבריה, עפולה-בית-שאן והצלע המזרחי-בקעת-הירדן-כגראת. בתוקף מצביה והיתה תמיד לוביה עשויה לשמש לו-קייפיצה לכוחות צבא-ה传达 של קזוקבי, אחנו בגליל המזרחי, בסינויוותיהם לנתק ה-את הגליל-העליון והו את עמק-הירדן מרכז הארץ. ואכן, קיים היה באומה תקופת חשך דצני, (ואמנם, כבודו זמן נתרבר כי היה לחשת יוסוד רבו), שהואיב יעשה נסיוון ל-תונועת-פיג'יה, מבחרת: זוועץ אחת, של קאנגי מ-צ'פונ, תחקרים מלוביה דרום: ורואה שנייה, של כוחות עיראקים, תתקדם אדרום צ'פונה, בכו-גינז-

פערלען, גאנַן צוּרְבָּן, ט – פֶּרְבָּרְבָּן, ז).
כמייה ששתי זוועות אלו היו נפשותן, מזאות לאועל ומשיגות את מסטרון, היו גורמות לעיתוק כנייל. אולם נסף לתפקידזה זה של לוג'יה תפקידה הא סטראַבָּן, מלאה גם תפקיד טקטי מוחשי ביותר. תגונתה היגאנגרפית. מאות טורים בלבד מהצטלבות והכਬישים, אפשרה לכרר שליטה מלאה על התנועה כעוזקה התחבורה כפרדט'בורו – טבריה, העובר הצטלבות זו. שליטה זו נמאפשרה עוד יותר ע"י משלט שהיה הפטוש ע"י האויב – משלט חרבת-מסכנה – ממש בתצלבבו, מפקח מצפון לה. בחרזאה ממצב זה נאלצה (ماו חורש מרץ 1948) כל התנועה היהודית לעמק-הירדן ולגליל-המזרחי לעبور דרך בכיש אחר בלבד – בכיש יכנאל – דבר שהיה בטל בראיא מחייבת רבונת. המטרה המרכזית של כוונת כוחותינו לכיבוש לוביה היהנה סקטית – לפחות את הכביש אל טבריה, אך בעת ובזונה אחת קיוו, כי ע"י נס' במ' ח'חסם עורך התנועה הראשי של האויב מנצחון אל משענו שבנערת, את קטיע' הכביש: בגדת חרבת-מסכנה – מראר.

הטינגו גוועז

גָלִיל לְלוֹחֶם

גלוון ב'

ב' ג'יינט מס' 1 (ב' ג'יול 1948)

אַל אָזֹר סְנוּרָה וּשְׁבָד קָאוּקָגִי

סְנוּרָה הַהֲלֹזֶת בְּכָבֵשׂ הַגָּלִיל הַתְּחִמָּה

סְנוּרָה תְּמִימָה וְהַגְּאַמָּה לְנִיר

סְנוּרָה שֶׁל הַעֲלָה הַשְׁזִוָּה, שֶׁל קָוָלְקָטִיבָה, הַחֲוֹרֶשׁ, שֶׁל רַאשִׁית רַעֲזָן
הַקְּבוֹצָה

סְנוּרָה עֲרוֹתָה, הַשּׁוֹמֶר, אֲשֶׁר סִפְגָּה אֶת דְּבָבָם שֶׁל מַאֲרִיקָה חֻנוּכִיָּן
וְחַבְּרִיָּן.

סְנוּרָה בְּעַזְמָה, יַזְבֵּל שְׁנוֹחִיוֹן, חֹרֶה וְהִיחָה נְקוּדָתִים וְקָדָם
בְּתֻולְדָות וְקָמוֹתָנוּן.

הַפְּעָם לֹא קוֹמֵן כְּחָרִים גְּרוּר בָּאָכָא יִשְׂרָאֵל הַנְּעָלָד.
לֹא נְאֹורִים וּמְאֹרְטִינִים בָּאָתָּה, מְגַבְּוֹתָה, מְתַחְחִים, מְשִׁירִינִים
לֹא הַגְּנָה עַל הַצְּרוֹתָה הַגְּנָה עַל מְדִינָת יִשְׂרָאֵל.

גְּדוֹד הַשְׁעִים יַעֲשֵּר מִכְּבָא יִשְׂרָאֵל נַעַל מְשֻׁלְטִיךְ סְנוּרָה
הַיָּקָר לְצֹור מְכֹתָחִים אֵלֵינוּ נְשָׁבָרוּ, גַּל אַחֲרֵ גַּל,
• הַסְּתֻחָרָיוֹת הָאוֹב הַהַרְפָּחָקָן.

יַעֲלֵט הַזָּקָן, יַעֲלֵט הַפְּעוּרָב, יַעֲלֵט וְזַוּזָם • כִּי קְרוּבִים לְבַמִּי הַמְּרַסְכָּה
וְיַעֲלֵט הַשּׁוֹקָב • כִּי קְרוּבִים לְמִסְלָטִינָה פָּטָר קָלָעִים, פְּנוּים וְפְצִצּוֹת • אַיִלָּה
טוֹקָק, הַשְּׁאֵב גּוֹלֵשׁ פְּאַבְּרִירּוֹ בְּמַאֲוֹת, כָּגִעַץ לְטוֹחוֹ רַכִּין, פְּשָׂוִרִינִי • בְּפָחָה הַמּוֹסְבָּה
וְיַעֲלֵטָנוּ לֹא גְּנוּכָה עֲרֹתָה יְעֹרָכוֹת שֶׁל הַרְבִּילָס נְגַכְּרוּ בְּעַצְהוֹה. אַגְּטִים נְפָלָגָ
לְבַיִלְגָּו וְלֹא תַּחֲלָגָן, וּבְוֹרִינָה וְיַסְפִּירּוֹ לְעַמְשָׂר עַל צְיוּתָם וְלֹא סְרוּ כֵּן הַמְּשֻׁלְטִים הַלְּלָגָן

אַנְיָה הַיּוֹן צְוֹרִי-פְּבָעָן וְהַפְּנִי צְוֹרִי-מְהַתָּה.

גְּרוּר הַשְׁנִים-עַשְׂרָה הַיּוֹה נְצֹור סְנוּרָה.

הקרב בו השתתף ונפל אלכס

בביש המשטרה בזמנך

מכשלון התקפתנו על צמח ועד לראשית מאי, עמדה משטרת צמח להעוף על ידי הבריטים. ברור היה שביןינו וה עלול לשמש קרש-קיסיצה בין לגבי ישובי עמק הירדן באם ייתפס על ידי העربים. ובין לגבי ערבי צמח אם יהיה בידינו, על כן כה רבתה התוכנה לקראת יום הפינוי. קוים מגע של קבע עם אנשי המשטרה, כדי לדעת מראס על יום הפינוי ומחלקה בפיקודו של מוטקה פלונסקי זיל (נרג' אחריך בקרבות סג'ירה) חנתה בדגניה א', מוכנה להקרה בכל רגע לבוא להשתלט על הבניין.

ב-27.4.18.00, הודיעה התצפיתה, שהבריטים עזבו את המשטרה. עבר זמן-מה עד שהספיקה המחלקה להתארגן ולמצאת לשיטה, ובינתיים נחפס בנין המשטרה ע"י העربים. נוראה היה בעיליל, שהבריטים הודיעו לעربים על מועד יציאתם, כי מיד, עם צאת אחרון האנגלים, נכנסו העربים לבניין.

כשנמצאה המחלקה לפני הגרנטינה הישנה, 400 מ' צפון-מערבית למשטרה נפתחה עלייה א' מן הבניין, המחלקה נפרסה והמשיכה להתקדם. בהסתערות וזרוע האצלו האנשים לחפש את בניין בית-הספר הסמוך למשטרה. כל הנסיבות להמשיך ולהתקדם בעבר המשטרה נכסלו מחמת האש שנוראה מן הבניין, אש שהלה גברת (כנראה שהגיבו לאייב תגבורות נוספת). אותה שעה נפתחה אש גם מכיוון צמח גופא. המחלקה נתפסה בבייה"ס וענתה באש.

מדגניה יצאו שתי כיתות פלים אשר תפכו את תחנת הקמ"ח הרכבת שמשמאלי לבביש. מעמדה חדשה זו אפשרה היה לכנות באש את הכניסה למשטרה ולמנוע מן האויב את הכניסה והיציאה מהבניין.

בינתיים החשיך היום. ברור היה, שבלי פריצת קיר הבניין בחומר נפץ לא יוכל לחדר פנימה. חומר היגוץ הובאו לדגניה בערב מאשdot-יעקב וסדרו ב-4 תרמייל'י גב. שכל אחד מהם הכליל מטען של 20 ק"ג. סיורי הפעלה היו פרימיטיביים (ע"י הצתת פתיל מלוכסן-ה חיתוך |). עם חשכה יצאתי מדגניה עם שתי כיתות: «סבלים» נושא-יחומר ואבטהה להם.

הגענו לבית-הספר. פגשתי את מוטקה פ'. שהיה המפקד במקום, והלה הודיעני שהאל הגדר המקיפה את הבניין ופרצה במספרים. על מנת להכשיר פריצת בכוח רב יותר. קבענו שתי כיתות Shiratko את המשטרה מ' צפון-מערב. ואלו כיתה שלישית עם כיתת פלים — יפרצו לבניין מצד מערב. אל היחידה הפורצת צורף חבלן ושלושה

«סבלים». כיתות הרתק פתחו באש, על מנת להסיח דעתו של האויב ולהטות אליו את אשו, ואotta שעה התקדמה יחידת הפורצים אל בגין המשטרה. וחלנו לאורך הגדר וחיפשנו את הפריצה. כשמצאנו לבסוף, נתברר, שרך כמה חוטים מן הגדר נחתכו, ולמגעת היהת הגדר סבוכה בקונצרטניות ותיל רב.

אותה שעה נפצע מכך תועה אחד הפורצים והחל לצעק. צעקו לנו את מקומו לאויב, והוא החילה לבן אליו את אשו. האנשים נסוגו מ' צפון-מערב (הסבלים ברחו למגרם). תפости תרמילי עם חומר נפץ והטלתו כבונגלו על הגדר. הרתקנו את יתר התרמילים והפעלתה את המטען.

מיד עם התוצאות הגדר, התקדמנה, ועמננו שאר התרמילים, דרך פריצת הגדר והנחנו את חומר הנפץ ליד הקיר. הפתיל הוזת, ואני נסוגנו לעבר בית-הספר.

נסעה התפוצצות. הודיעתי למוטקה שעליו לא זאת עם יהודתו ולפירות לבניין. היהידה יצאה. כעבור זמן-מה שמעתי קריאות: «אין פריצה! לסתות!» הודיעתי לחבלן. שיראה לייהודה את מקום הפריצה. יחד הצטרכנו לכוח הפורץ ונכנסנו דאשונים לתוך הבניין. ראיינו את העربים יורדים במחרות מגדר המשטרה. יריתי אליהם כמה כדורים באקדחי חורקתי דימון לעברם. מיד שמעתי את מוטקה קורא אליו: «דימון!» — הסתכלתי סביבי, אך לא ואיתי דבר, אותה שעה אירעה התפוצצות על ידנו. רפהל החבלן נפצע קשה בגביו. בינתים פרצו היכרות פגימה וטיהרו את הבניין. ערבי אחד נהרג ואחד נשבר. השאר הצליתו להמלט. מדברי השבוי נתברר, שבמשטרה היו 25 רובאים ומכלע אחד. בלילה נרו עוד כמה יריות מן הכפר לעבר המשטרה, אך לפנות בוקר ברחו ערבי צמח מן העירה. אנשינו חדרו לעיריה וסרקota. לא נמצא איש עד הגרנטינה החדשה.

דן פרומקין

תאריך נפילתו של אלכס זיל

ביום שלישי בוקר, ה-18 במאי, נמחה עליינו התקפה הגורלה, ומןימה עמדנו בפני האש הקטלנית של האיבר ולחץ הטנקים שלו, אך נשברנו! הצלחנו להחלץ מן הקו דרך סימטאותיה העקלקלות של צמח ולהגען בנסך ביד, עם הפצעים, אל חנתת המשטרה. ידעת: צמח אבודה. האובי עולה על דגניה!

ויסנו להתכזר בביתהמשטרה. מרגע לרגע רבו הפצעים וההרגומים. כבר נשאנו רק כ-20 איש שלמים במשטרה. לא הבנתי, לשם מה אנו טוריים עדין כאן. האובי חוסם בטנקים שלו את דרך נסיגתנו לדגניה. — האם בגופנו נעצרים? הד מכונתה הירית שלונו נשמע מעל הגג, — "המוחיקני-האחרון"? — אמרתי בלבבי — והנה מכין גם הוא ייר אליינו ווונדייע: ירוחינו אין משפיעות על רכבה-אויב. ניתנה פקודת-נסיגה: לפזוב את הפצעים ולצאת!"...

דרך הפיצצה, שבה נכנסנו מנזהים לפני שלשה שבועות, יצאנו עכשו בנסיגתנו, ופנינו לדגניה...

עד היום אני יודע, כיצד עברתי את "דרך-המות" הוצאה והגעה שלם בוגפי. האoir היה דחוס משוריקות כדורים ופגונים. ידעת: הנופל לא יקום עוד... חברים, שיחדינו גולנו ולמדנו, נפלו לעיני, וויא קטרה מהושיע. המות פשוט אחרינו את ידו הארוכות וקצר את קיזרו בילדיהם...

מוזועעים הגיענו לדגניה. הד-עומם נשמע מצמח... עם ערבות נשתר שקט. וממה מבורת רעות ירדה על הכל. — ורוכם ישבנה וחיכינו ליום המחרת.

אמוי

יום המערכת

עדות יוצאת דופן מאותים ימים, ומצדו השני של קנה התותת, קיבלנו מימנו של הקצין לoitennet פאייז חיפוי, מפקד הטעק הסורי שנעוצר בדגניה. רק טבעי הוא שהרישום ביום מסתיים בתאריך 5/20 לא ציין השעה.

היעאה הייתה נמחנה מעפוף לבירות כיום 5/12, לאחר ביקור שר ההגנה בחברת הגנול עפרה'פה במחנה. משם, דרך צידון, כניאס וקוניורה, העתרף הכוח לרכב שהתחילה קודם לכן, וכו' היו להם פצעים.

5/15 התקפנו את עמח במשוריינים ומטוסים, תותחי שני העדדים פועלים. בערב נערכנו במקום שי לקרבת הבוקר.

5/16 הטרכו במרחך 300 מטר מעמץ והתקפנו את העיר במשוריינים שלנו. התחולל קרבות גדולים, ונפלו הרבה פצועים וחרוגים.

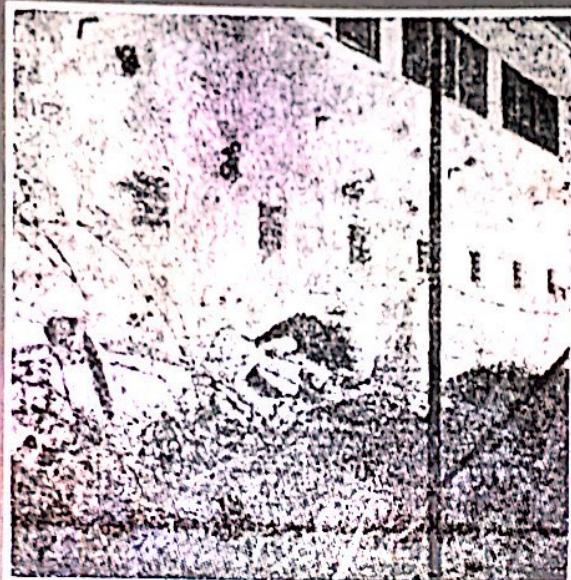
5/17 הטרכו ממוקה לחזות למנוחה. הפלוגה הראשונה התקדמה. טנק נפל לים בונת.

5/18 התקפנו את עצמה. הטנק של נס ראשון. הרשתי את המוקשים ברימונייד כשיוני הולך רגל.

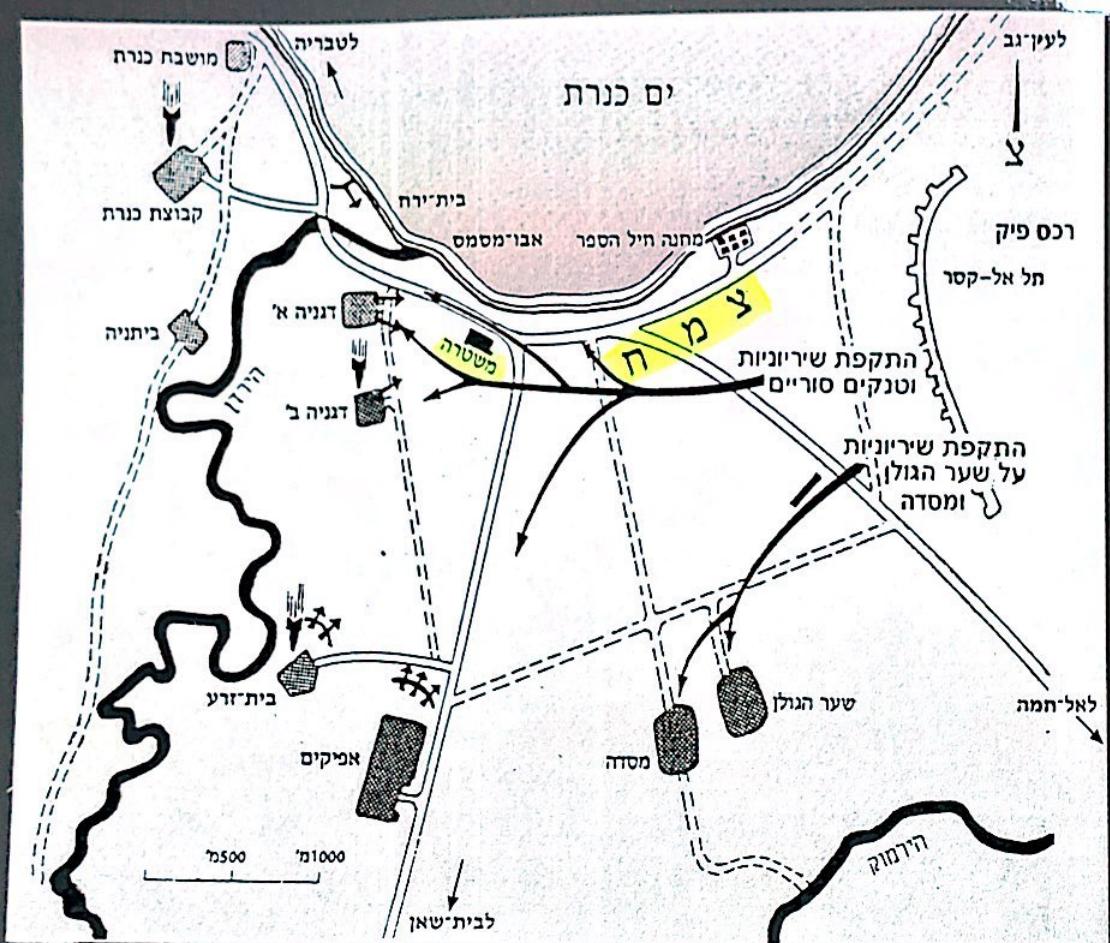
5/19 היערכות והתקפה מכל הסוגים. במערכות היום הראשון נהרגו 67 יהודים.

5/20 התקפנו מושבה ממערך לעמך (=דגניה).

**הפירצה
למבנה המשטרה
בצמה**

מפת הקרב

האנדרטה הישנה בצמחי לזכר חללי
מלחמות השחרור בעמק הירדן

בנין שמונה עשרה ובנין תשע עשרה

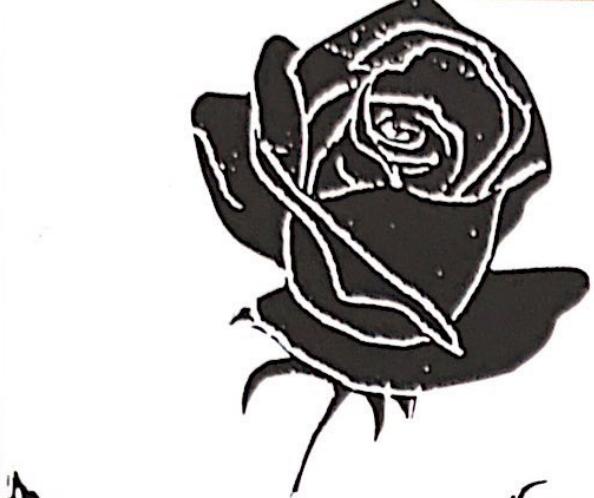
בנין שמונה עשרה ובנין תשע עשרה ובנין עשרים
נהיימ לנייר עתוניים שבו מצהיבים
גם שולי המודעות השחורות.

אבן בחזי, נופלת

שמונה עשרה ותשעה עשרה ועשרים פעמיים
ולבסוף נעצרת, שהיא אבן.

בשפת המזרכה קוצת עשב יבשה
כשער שמשון שנערף מראשו.

היהיתי מונה את הגידים שצמכו, אסيري אבניים, בשמש
שמונה עשר- תשעה עשר- עשרים
ופתאום נחתמו שפתוי כי נעלם
מןני מניין ברוח שהתחילה לרשות
נייר עתוניים מצהיב כמו
עצמות יבשות אצל שולי הכביש
או בשפת המזרכה.

ENGLISH OF ENGLISH

OF ENGLISH CANADA

ENGLISH OF ENGLISH

OF CANADA OF CANADA

OF CANADA OF CANADA

OF CANADA

OF CANADA

OF CANADA

CANADA OF CANADA

ENGLISH OF ENGLISH

OF CANADA

: OF CANADA

OF CANADA OF CANADA

בשבילי, גולני זו חלוצה מזוועת, נעלים מאובכות, ברק
בעיניים.
בשבילי, גולני זה מסע ליל ארון, נכונות וnochishot לצע
משימות ככל מהיר.
בשבילי, גולני זה הכח ההולך כלילה חשוך ליעץ אויב,
אלכע על הזרק אוזניים קשוכות, עיניים פקוחות לכל רחץ.
בשבילי, גולני זה הכח החוץ בון ילי הצפון למלצחים
המבקשים את נפשם.
בשבילי, גולני זה סיור לאורור הגבול, הריתקלות, המרזך
והסתערות על אויב.
בשבילי, גולני זה העצבות, הדמעה בעיניים על חבר שנפל
בקרב.
בשבילי, גולני זה הטוב והיפה שבנווער היישראלי.
בשבילי, פיקוד הצפון זה גולני, אשר הפיקוד שיש לו חטיבה
כזו.